

DOC. ANT. *Cerola* 1217 (Alart, *Bull. Soc. Agr. Sc.* x, 83); 1337 (Alart, *Stils Vfr. Conflent*, 238); 1359 (*CoDoACA* xii, 117); *Serola* 1385 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 522). Mencions addicionals citades per Ponsich (*Top.*, 98): *ipsa Erola* 957, *Erola* 1000, 1011, 1019, 5 1320, *Cerola* 1267, 1628, 1632, *Sarola* 1589.

ETIM.: ARĒOLA (> *airōla* > *eiōla* > *erōla*) 'petita estesa d'un vegetal, jaç o parterre natural', amb aglutinació de l'art. *sa* (ant. *ça*) < *IPSA* (*E.T.C.* I, 182; *DECat* III, 418a41-b36, s. v. *era* II). Cf. *Collcerola*, 10 massís de la serralada que separa el Vallès Oriental del pla de Barcelona, el qual pren nom del *coll Cerola*, depressió de la dita serralada entre el Tibidabo a l'Oest i el turó de Valldaura a l'Est: 2 *serra que dicunt Cerola* 986 (*Cart. St. Cugat* I, 147), 1002 (id., II, 31), 15 *montes de ipsa erola* 1054 (Bast.-Bass., 150), *monte de Cerola* 1098 (*Cart. St. Cugat* II, 429), *col de Sarola* 1316 (CCandí, *MiHiCa* I, 119).³

L'ètimon ARĒA 'pati o cós sense edificar', 'era de batre' (> cat. *era* 'espai de terra on baten les garbes 20 i s'executen altres treballs agrícoles') ja es troba amb valor toponímic en documents catalans des del S. IX: *Era mala* 890 (Bast.-Bass., 145), *Heramala* 928 (id.), *Eiramala* 938 (id.), *Airamala* (id.), *Era bona* 1064, 1095 (id., 146), *Era-uedre* 912 (id.), *Era uentosa* 1049 25 (id.). D'ací *Era(m)prunyà* (1011), V. l'art. El mateix mot apareix continuat en *Les Eres*, nom de dos veïnats del bisbat d'Urgell, l'un al te. d'Aramunt (Pallars Jussà) i l'altre al de Castellbò (Alt Urgell): *alode de Eres* 1030 (Baraut, *Urgellia* IV, 134).³⁰

Existeixen molts representants toponímics del dim. sing. *erola*: *Mare de Déu de l'Erola*, nom de dos santuaris, l'un situat al Montnegre entre Tordera i Horsa-vinyà (Maresme) i l'altre al mun. de Viladrau (Osona) en el vessant septentrional del Matagalls (*Gran Enc.* 35 *Cat.*, s. v.). Entre altres homònims, cal notar els següents: *L'Erola*, raval de Castellar de N'Hug localitzat al nord del poble, i, també, nom d'una casa al te. de Cercs, en el camí de Peguera 4 (Torras, *Berg.*, 76, 134); *ubága de la erōla* (1933), bosc prop de Farrera 40 al mun. de Sort (Pallars Sobirà), el qual es travessa pujant de Sta. Magdalena cap al Ras de Conques; *coll de l'Erola* a Llo (Alta Cerdanya); *Planal de lairōla* (1959) a Talteüll (Rosselló).

Abunda així mateix el pl. *eroles* en la toponímia 45 catalana: *Eroles* al te. de Conat (Conflent): *Eroles* 1359 (*CoDoACA* xii, 116), 1395 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 531).⁵

Eroles poble agregat al mun. de Fígols de la Conca (Pallars Jussà): *villa Erolas* 998 (Baraut, *Urgellia* 50 I, 108), *Eroles* 1056 (*MarcaH.*, 1106), *Erolas* 1157 (Miret, *TemplH.*, 84), *loch d'Aroles* 1359 (*CoDoACA* xii, 74).

Bac de les Eroles a Saldes (Berguedà) (Ll. xxxviii, 80); *masia d'Eroles* i una caseta també del mateix nom 55 al te. de Morella (Ll. xxvii, 178-79); *mas Eroles* a Castell d'Aro (Baix Empordà) (Ll. xliv). S'esmenten una sèrie de llocs anomenats *Eroles -as* en documents medievals provinents del bisbat d'Urgell i especialment de la vall de Castellbò: *in villa Eresuz et de me-* 60

ridie in Erolas 987 (Baraut, *Urgellia* III, 42); *in Ladirre* [?] *et --- in Erolas* 1002 (id., 99); *ipsa vinea --- qui est ad Eroles* 1010 (id., 140).

Així mateix, cal notar que trobem la variant masculina pl. *Erolas*: veïnat del mun. de Llambilles (Gironès): *erōls*, oït a Quart d'Onyar (Casacuberta). És també el nom d'un despoblat i d'una masia del mun. de Castellar de N'Hug, al lloc dit *pla d'Erols*, situat al límit amb Guardiola de Berguedà.⁶ Ph. R.

¹ *GranEncCat.*, s. v. *Serola, castell de*; *Gran Geogr. Com. Cat.* xv, 201-02. Ens informa Alart (*Stils de Vfr. de Conflent*, 250) que «Le hameau de Cero-la, aujourd'hui détruit, était situé au voisinage du lieu dit *los Graus*, dans le territoire de Canavelles». Veg. a més P. Vidal, *Guide PyrOr.*, 323, 330, 336.

² Veg. *GranEncCat.*, s. v. *Collserola, serra de*; *Serola, coll.* — ³ Es llegeix també *colle de Sarola* en un usatge que Valls i Taberner creu pertanyent a la redacció inicial de 1064 (*EUC* xx, 75). Bast.-Bass. (151) citen a més *colle de ipsa erola* esmentat en els Usatges de Barcelona (S. xii). Així mateix, un document de 908 procedent de l'Alt Urgell esmenta una vinya dita *Cerrola*, citada en el *Cartlari* de Codinet (A. Urg.) (Baraut, *Studia Monastica* xxiv, 172). — ⁴ Remarquem-ne la pronúncia *lorōla* registrada per Casacuberta a Borredà i Ripoll. — ⁵ D'acord amb Ponsich (*Top.*, 103), és possible que aquest lloc, avui desaparegut es trobés entre Organyà i Vellans. — ⁶ *Gran Enc. Cat.*, s. v. *Erols*.

Certasca, V. *Sertasca* Certers, V. *Serters*

CERVELLÓ

Vila a la dreta del Baix Llobregat, a una vintena de k. del centre de Barcelona.

PRON. MOD.: *sərbəlo*, 1924, allí mateix i a Vallirana: no he sentit mai altra pronúncia que aquesta.

MENCIONS ANT. 857: *Cervulione* (Mas, N.H.Bna. iv, 21); 904: «in valle castrī *Cervilionis* --- in honore *Ste. Crucis*» (*Cart. St. Cugat* I, 4, i Mas, p. 22); 904: «castro *Cervilione* --- ultra fluvium *Lubricatum*» (ib., 4); 910, 950, 959, 974: *Cervilione* (ibid., I, 7, 52, 86; Balari, *Or.*, 11); 965: *Cervellione* (Mas, o.c. ix, 20); 986: *Cervilionum* (Abadal, *Cat.Car.* II, 199.3, cf. 183, 102); 1044: *Cervelio* (*Cart.S.Cu.* II, 238); 1058: *Cerveione* (*Cart.St.Cug.* II, 277); 1174: *Cervilione* (Kehr, *Papsturk*, 454); 1182 i dos docs. de 1194 (*Cart. Poble*, 1061, 1612); *Cervelione* (BABL iv, 304); 1254: *Cervilione* (Alart, *Priv.*, 214); 1260: id. (CCandí, *Mi.Hi.Cat.* II, 503); 1260, en cat. *Cerueló* (id. II, 501); 1359: *Cervelo, -vello* (*CoDoACA* xii, 142).

El poble de *Santa Coloma de Cervelló*, que es troba 5 k. al ESE. de l'altre, sembla ser el *Cerveyó veyl* citat al costat del C. *Nou* en la llista d'afr. de la vegueria de Bna. dels a. 1367-75 (ZRPb. XIII, 99). També s'hi referiria un doc. de 1073 on es llegeix «terminos castrī *Ceruillionis*» segons Balari (*Or.*, 424).

ETIM. Encara que s'assembla tant a *SERVILIO*,